7/2444 -4

120

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI
(Sn. Rüştü Kazım YÜCELEN)

SAYI : B.02.0.009/ 2633
KONU :

ANKARA
19/10/2000

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: a) 06.10.2000 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/2444-6635/16665 sayılı yazınız,
b) Başbakanlığın 13.10.2000 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-299-133/4845 sayılı yazısı.

Rize Milletvekili Sayın Mehmet Bekaroğlu'nun Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği ve Sayın Başbakanımızın da tarafımca cevaplandırılmasını tensip ettiği 07.09.2000 tarih ve 7/2444-6635 sayılı yazılı soru önergesine verilen cevap, içtüzüğün 99. maddesine istinaden ekte sunulmaktadır.

Bilgi ve gereğini arz ederim.

Rüştü Kazım YÜCELEN
Devlet Bakanı

Ek:1 soru önergesi cevabı

DAĞITIM :

Gereği:
Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Bilgi:
Başbakanlığa

7/2444

121

RİZE MİLLETVEKİLİ SN. PROF. DR. MEHMET BEKAROĞLU'NUN 7.9.2000 TARİH VE 7/2444-6635 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE VERİLEN CEVAPLAR

CEVAP 1- Soru önergeniz üzerine yaptığım araştırmada; Philip Morris SA'nın ürünlerinin İçel ilinde dağıtımını yapmak üzere yedi firmanın müracaat ettiği ve bunlardan dördünün Philip Morris SA tarafından Türkiye'nin diğer illerinde de uyguladıkları kriterlere göre distribütör olarak seçildiği öğrenilmiştir. Seçilen dört firmadan biri eniştem Hasan Levent Serpil ile oğlum Hakan Yücelen'in ortak olduğu "Hakan Pazarlama Ltd." şirketidir.

Bilindiği gibi, Philip Morris Inc. dünya çapında bir sigara üreticisi-satıcısıdır ve Bakanlığımla hiçbir iş ilişkisi yoktur. Philip Morris Inc. şirket politikaları gereği ne Türkiye'de ve ne de dünyanın başka bir ülkesinde doğrudan tütün alımında bulunmamaktadır. Çoğunlukla kendisi gibi birer çokuluslu, halka açık ve bağımsız şirket olan Universal, Dimon ve Standard adlı yaprak tütün firmalarından tütün satın almaktadır. Philip Morris SA ise Türkiye'deki alımlarını Tüccar vasıtasıyla doğrudan tütün ekicisinden almaktadır. Bakanlığım ilgili kuruluşu Tekel'in Philip Morris Inc. Şirketine ve onun Türkiye'de faaliyet gösteren iştiraki Philip Morris SA'ya yaprak tütün satışı olmamıştır. İçel ilindeki distribütör seçimini de kendi kurallarına göre yapmıştır. Bu konuda Philip Morris SA'nin hiçbir yöneticisine telkinim, ricam ya da Bakanlık nüfuzumu kullanarak etkim olmamıştır. Diğer taraftan, eniştem Hasan Levent Serpil ODTÜ mezunu Makine Mühendisi olup, ticari hayatta yeni değildir. Yaklaşık 20 yıldır İçel'de değişik alanlarda ticaretle uğraşmaktadır. Ayrıca eşi olan kız kardeşimde 20 yıldır Mersin'de Uzman Tıp Doktoru olarak çalışmaktadır. Ticaretin kimlere yasak olduğu kanunlarımızda açıktır. Milletvekillerinin veya Bakanların yakınlarının ticaretle iştigal etmelerini yasaklayan bir düzenleme hukuk sistemimizde bulunmamaktadır.

Burada önemli olan ve üzerinde hassasiyetle durulması gereken husus, Milletvekili veya Bakanların yakınlarının ticaretle uğraşmalarını yadırgamak değil, ticaretle uğraşan yakınlarına görev ve yetkilerini kötüye kullanarak haksız menfaat temin etme çabası içerisinde olanları teşhir ve mahkum etmek olmalıdır. Bu manada serbest ticaretle uğraşan birinci ve ikinci derecedeki akrabalarımın yaptıkları işlerde devletin ve benim şahsi nüfuzumun kullanılmadığını bir kere daha belirtiyorum.

Ticaretle uğraşıp dürüstçe geçimini temin eden Milletvekili veya Bakan yakınları tenkit değil takdir edilmelidir. Bu cümleden olarak; Bakanlığımla hiçbir iş ilişkisi olmayan ve dünya çapında ticari faaliyetleri bulunan Philip Morris Inc. Firmasının ve Türkiye'deki iştiraki Philip Morris SA'nın Türkiye'deki 108, İçel ilindeki dört distribütörlüğünden birinin, eniştem ve oğlumun ortak olduğu bir limited şirkete verilmesinin siyasi ve ticari ahlaka ters düşen yadırganacak hiçbir yönü yoktur.

CEVAP 2- Şirketler, ticari ve sınai faaliyette bulunmak üzere kurulurlar. Türk Ticaret Kanunu, Türkiye'deki ticari faaliyetlerin kurallarını belirlemiştir. Ticaret sicilinde tescili yapılan şirketler ticari faaliyetlerine başlayabilmektedirler. Soru önergenizde "önemli bir bayilik" olarak adlandırdığınız ticari faaliyete başlayabilmek için şirketlerin kuruluşlarından itibaren belli bir süre geçmesi gerektiği hususunda ticari mevzuatımızda bir düzenleme bulunmamaktadır.

Sigara sanayii ürünlerinin toptan pazarlama ve dağıtımı, Türkiye'de son yıllarda gelişme gösteren bir sektördür. Dolayısıyla, Tekel, Philsa ve JTI firmalarının dağıtım işlerini yapan şirketlerin hemen hemen tamamı bu alanda hizmet vermek üzere kurulan yeni şirketlerdir. Nitekim Tekel, ürünlerini bundan iki yıl öncesine kadar kendisi tarafından kurulan pazarlama ağı ile yurt çapında pazarlamakta idi. Bu alanın özel sektöre açılması kararından sonra, hemen her ilde yeni kurulan dağıtım şirketleri Tekel'in ürünlerini pazarlamaya talip olmuş ve açılan ihalelerde en uygun teklifi veren firmalara ürün dağıtım işi verilmiştir.

Philip Morris SA'nın İçel ilindeki ürün pazarlama ve dağıtım işi bundan bir süre öncesine kadar bizzat kendileri tarafından yapılmakta iken bu işi uygun teklif veren ve kendi ilkelerine göre güvenilir ve yeterli buldukları 4 ayrı şirkete vermişlerdir.

CEVAP 3- Yukarıdaki cevaplarımda da belirttiğim üzere Philip Morris SA'nın Bakanlığımla hiçbir iş ilişkisi bulunmamaktadır.

Sözkonusu firma, soru önergenizde "Tekel'in en önemli müşterisi" olarak tarif edilmektedir. Oysa Philip Morris SA Tekel'in müşterisi değil, Tekel'in de iştigal alanlarından birisi olan sigara üretim ve pazarlanması faaliyetlerinde bulunan ve Tekel ile rekabet halinde bulunan yabancı sermayeli özel bir kuruluştur.

7/2 444
123

Bakanlığımla iş ilişkisi bulunmayan, Bakanlığımın ilgili kuruluşu Tekel Genel Müdürlüğünün de müşterisi konumunda olmayan bu firmanın Türkiye'deki 108, İçel ilindeki dört distribütörlüğünden birinin, oğlum ve eniştemin ortak olduğu bir şirkete verilmesinde Bakanlık yetkimi veya nüfuzumu kullanmamdan nasıl söz edilebilir? Yoksa Türkiye'deki ticari hayatın bizim bilmediğimiz, sizce malum başka kuralları mı var?

CEVAP 4- 1983 yılından bu yana 5 dönem üst üste kadirşinas İçel halkının oylarıyla Milletvekili olarak TBMM üyeliğine seçilmiş, üç ayrı hükümette Bakan olarak görev almış birisi olarak görev ve yetkilerimi iyi bilen, ticari hayatın içerisinden geldiğim için de ticari kuralları bilen birisi olarak, siyasi ve ticari ahlaka aykırı hiçbir davranışım veya uygulamam olmamıştır.

Buna rağmen, önergenizde doğru olmayan ifade ve tanımlamalar kullanarak, şahsım ve üyesi olmakla şeref duyduğum TBMM üyeliği onurunu zedelediğinizin farkında mısınız? Yoksa siyaset anlayışınız böyle asılsız ithamlarda bulunmayı mı gerektiriyor?